

Forsikringsmeglerens rolle som mellommann

av Sverre Steen Dønvold

Sverre Steen Dønvold
Sverre.Steen-Donvold
@marsh.com

Forsikringskadenemndas uttalelse FSN 5951 er en interessant avgjørelse om rollefordelingen mellom forsikringsmegler og forsikrings-selskap.

I uttalelsen identifiseres forsikrings-selskap og forsikringsmegler med den følge at forsikrings-selskapet må utbetale forsikringsbeløpet på grunn av en feil foretatt hos forsikringsmegler. Uttalelsen omhandler også tolkning av varighetskravet i forsikringsvilkårene i lys av de nye reglene i folketryktdloven om tidsbegrenset uførestønad. Jeg kommer ikke nærmere inn på den sistnevnte problemstillingen.

Forsikringskadenemndas uttalelse

Saken gjaldt en forsikret person som ble ervervsufør etter påført personskade. Forsikrede fikk etter hvert innvilget 100% tidsbegrenset uførestønad fra folketrygden.

Gjennom arbeidsgiver var forsikrede omfattet av en sykdomsforsikring med dekning for ervervsuførhet. Forsikringsvilkårene oppstilte blant annet betingelser om at ervervsuførheten var varig, samt at forsikrede ble tilkjent varig uførepensjon fra folketrygden.

Forsikringsselskapet stilte forsikredes krav om utbetaling i bero idet hun ikke ble ansett varig ervervsufør. Det oppstod tvist om forsikringstilfellet, og saken ble klaget inn for Forsikringskadenemnda. Spørsmålet nemnda skulle ta stilling til var hvorvidt det var inntruffet et forsikringstilfelle ved folketrygdens

vedtak om tidsbegrenset uførestønad.

I forbindelse med nemndbehandlingen fremla forsikrede en forsikringsbrosjyre. Brosjyren var utarbeidet av forsikringsmegleren til forsikredes arbeidsgiver. Av brosjyren fremgikk det at forsikringsutbetaling foretas etter to års sammenhengende uførhet. I brosjyren opplyses det at forsikringen var dekket i det aktuelle forsikringsselskap.

Forsikringsselskapet mente å ikke være forpliktet av informasjon gitt fra forsikringsmegler til forsikringstaker. Forsikringskadenemnda var ikke enig i det. Flertallet viste til at det må kunne forventes at forsikringsselskapet kontrollerer den informasjon forsik-

Sverre Steen Dønvold er advokat i forsikringsmeglingsforetaket Marsh AS.

ringsmegleren gir kunden om forsikringsdekningen. Hvis dette ikke gjøres, må forsikringsselskapet i følge nemndas flertall, ha risikoen for feil i informasjonsmateriellet.

Nemndas flertall viser videre til Retstidende (Rt.) 1997, s. 1807 – Cignadommen – der det fremgår at forsikringsselskapet må ha risikoen for at informasjon om begrensninger i deknningen ikke kommer frem til forsikrede i tilfeller hvor standardiserte forsikringsprodukter markedsføres og selges gjennom meglere.

Nemndas flertall så det videre slik at den nevnte brosjyre må gå foran forsikringsvilkårene ved vurderingen av hvilken dekning forsikrede har krav på. De mente at en kortfattet brosjyre er en mer nærliggende informasjonskilde for kunden enn mer omfattende forsikringsvilkår.

Forsikringsselskapet viste til andre brosjyrer som var utarbeidet i samarbeid med forsikringstakeren i anledning forsikringsdekningen. Her fremgår det at forsikringen dekket varig ervervsuførhet. Nemndas flertall fant det vanskelig å tillegge disse brosjyrene større vekt enn den tidligere nevnte, som også var kommet til forsikredes kunnskap.

En representant fra forsikringsselskapene og en fra Finansnæringens Hovedorganisasjon delte ikke flertallets synspunkt, og påpekte at den omtalte brosjyren hadde følgende presisering: *"[..]Ovenstående er ment som en kort oversikt over den enkelte dekning og ikke en fullverdig erstatning for forsikringsavtalens innhold og regler.[..]"*.

Avgjørelsen er fulgt av forsikringsselskapet. I denne sammenheng synes det som om nemndas uttalelser om forståelsen av varighetskriteriet i forsikringsvilkårene har hatt stor betydning.

Identifikasjon mellom forsikringsmegler og forsikringsselskap

I forsikringsavtalelovens kapittel 9 og 19 om kollektive forsikringer finnes det regler om identifikasjon mellom forsikringstaker og forsikringsselskap. Bakgrunnen for dette er at forsikringstakeren opptrer på vegne av forsikringsselskapet når han deltar i administrasjonen av en kollektiv forsikringsordning.

Et forsikringsselskap er videre ansvarlig for og identifiseres med eget distribusjonsapparat ved formidling av forsikringer. Det samme må gjelde når forsikringsselskapet ved avtaler tilknytter seg et distribusjonsapparat utenfor forsikringsselskapet.

Forsikringsmegleren er imidlertid ikke en del av forsikringsselskapets distribusjonsapparat. Det klare utgangspunktet er at forsikringsmegleren er en uavhengig mellommann som rådgir og formidler forsikringer på vegne av sin kunde uten å være avtalemessig forpliktet til å benytte et bestemt forsikringsselskap, se Forsikringsformidlingslovens § 1-2 nr. 2.

Forsikringsformidlingsloven trådte i kraft 1. januar 2006. Loven medfører ikke noen endring av tidligere rettstilstand for så vidt gjelder forsikringsmeglers rolle som uavhengig mellommann og representant for kunden.

Når Forsikringskadenemnda mener det må kunne forventes at forsikringsselskapet kontrollerer informasjon fra forsikringsmegler til kunden, og er ansvarlig for den informasjonen forsikringsmegleren gir, er det i strid med utgangspunktet om meglere som uavhengig mellommann. At forsikringsselskapet er ansvarlig for informasjon gitt i egne distribusjonskanaler som agenter og akkvisitører mv., er en annen sak. I disse tilfellene er formidleren avtaleforpliktet til å tilby forsikringsprodukter for, og på vegne av, forsikringsselskapet.

I Cignadommen markedsførte og solgte forsikringsselskapet forsikringer gjennom finansinstitusjoner og finansmeglere. Av dom-

men fremgår det at gjeldsforsikringen ble markedsført og solgt med grunnlag i en samarbeidsavtale med forsikringsselskapet. Det er dermed nærliggende å anse virksomhetene som formidlet forsikringene for å være agenter for forsikringsselskapet. Forsikringsselskapet må således være erstatningsansvarlig for utførte feil og forsømmelser i samme grad som de vil være det ved bruk av eget distribusjonsapparat.

Når begrepet megler benyttes i dommen, er det ikke forsikringsmegler, men andre forsikringsformidlere som omtales. At flertallet i forsikringskadenemnda benytter denne dommen til å begrunne sitt standpunkt, må bero på en misforståelse av forsikringsmeglerens rolle som uavhengig mellommann. I forsikringsmeglingsinstituttet ligger det som et klart utgangspunkt at det ikke må være noen avtale-

messige bindinger med et forsikringsselskap som kan rukke ved kravet til uavhengighet fra forsikringsselskapene. En avtale om markedsføring og salg av et forsikringsselskaps forsikringer vil være klart i strid med uavhengighetskravet og samtidig medføre et brudd med god meglerskikk.

Cignadommen rokker ikke ved forsikringsmeglernes rolle som mellommann. Dersom det ikke finnes noen avtalemessige forbindelser mellom forsikringsselskap og forsikringsmegler om formidling av forsikringer, vil forsikringsselskapet ikke kunne identifiseres med forsikringsmegler og gjøres ansvarlig for dennes feil eller forsømmelser. Det finnes dermed heller ikke grunnlag for å hevde at det må kunne forventes at forsikringsselskapet kontrollerer den informasjon som forsikringsgiver gir sin kunde om forsikringsdekningen.